

**Uchwała Rady Młodych Naukowców nr VI/1
z dnia 11 kwietnia 2018 r.
dotycząca projektu rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego
(projekt z dnia 27 marca 2018 r.) w sprawie podejmowania przez cudzoziemców
studiów i szkoleń oraz ich uczestniczenia w badaniach naukowych i pracach
rozwojowych**

Na podstawie § 3 pkt 6 Zarządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 marca 2018 r. w sprawie powołania zespołu doradczego – Rady Młodych Naukowców (Dz. Urz. MNiSW poz. 9), w zw. z art. 52 ust. 4 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki (Dz. U. z 2018 r. poz. 87) Rada Młodych Naukowców przyjmuje, co następuje:

§ 1

Rada Młodych Naukowców popiera kwestię podniesienia stopnia umiędzynarodowienia polskiego szkolnictwa wyższego, poprzez podejmowanie przez cudzoziemców studiów i szkoleń oraz ich uczestniczenie w badaniach naukowych i pracach rozwojowych.

§ 2

Rada Młodych Naukowców zgadza się z kierunkiem zmian zaproponowanych w przedmiotowym projekcie rozporządzenia, wnosząc jednak przy tym o rozważenie uwag do projektu ujętych w Załączniku nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Młodych Naukowców

dr hab. inż. Michał Niezabitowski

ZAŁĄCZNIK NR 1

do uchwały Rady Młodych Naukowców nr VI/1 z dnia 11 kwietnia 2018 r.

I. Uwagi ogólne:

Umiejscowienie szkolnictwa wyższego i polskiej nauki traktowane jest w ramach procedowanej reformy priorytetowo. W tym kontekście, Rada Młodych Naukowców (dalej: „RMN”) z entuzjazmem odnosi do się wszelkich działań, które pozwolą polskim badaczom prowadzić międzynarodową współpracę naukową i wzmocnić produktywność badawczą, w tym realizowaną we współpracy z zagranicznymi naukowcami w Polsce.

Niemniej jednak, aby internacjonalizacja polskiej nauki przyniosła oczekiwane rezultaty, nie wystarczy jedynie stworzenie nowych możliwości rozwoju dla krajowych naukowców. Konieczne jest również uczynienie z Polski przestrzeni naukowej atrakcyjnej dla cudzoziemców, którzy poszukują miejsca do realizacji studiów i szkoleń oraz uczestniczenia w badaniach naukowych i pracach rozwojowych. Jedynie bowiem wielostronna aktywność gwarantuje zwiększanie międzynarodowej dostrzegalności wyników badawczych polskich naukowców. Dodatkowo daje ona szansę na uzyskanie innego spojrzenia na dotychczas prowadzone prace, pozwala włączyć się w międzynarodowy dyskurs w zakresie prowadzonych badań, umożliwia pozyskanie zagranicznych partnerów, nawiązanie nowych relacji badawczych, czy publikowanie wyników badań w różnych językach.

Co więcej, tego typu podejście, w którym gwarantuje się zagranicznym studentom i naukowcom ułatwiony dostęp do usług edukacyjnych oraz możliwości realizacji badań naukowych powoduje, iż Polska może aktywnie włączyć się w pozyskiwanie najlepszych studentów i naukowców z zagranicy. Odbiurokratyzowaniu podejmowania przez cudzoziemców studiów i szkoleń oraz ich uczestniczenia w badaniach naukowych i pracach rozwojowych towarzyszyć jednak musi wzrost jakości oferowanych studiów oraz wzmocnienie infrastruktury niezbędnej do realizacji badań naukowych. Inaczej, nawet najlepsze ramy formalnoprawne, właściwe w zakresie studiowania i prowadzenia badań naukowych w Polsce, nie przyczynią się do wzmocnienia naszej pozycji w konkurowaniu o najlepszych zagranicznych studentów i naukowców.

W tym zakresie RMN popiera zasadniczy kierunek proponowanych w przedmiotowym rozporządzeniu zmian, wskazując jednak na potrzebę dokonania w niniejszym projekcie pewnych modyfikacji. Intencją RMN jest zwiększenie atrakcyjności Polski, jako dobrego środowiska do studiowania i realizowania badań. W tym kontekście, RMN przedkłada do rozważenia swoje Uwagi szczegółowe przedstawione poniżej.

II. Uwagi szczegółowe:

1. Polisa ubezpieczenia zdrowotnego

Zgodnie z § 2 ust. 1 projektu rozporządzenia cudzoziemcy mogą być przyjmowani na studia i szkolenia oraz w celu uczestniczenia w badaniach naukowych lub pracach rozwojowych, jeżeli posiadają polisę ubezpieczenia zdrowotnego. W rozporządzeniu brak jest jednak określenia jakiegokolwiek poziomu referencyjnego względem przedmiotowej polisy, tak pod względem ochrony, jaką powinna obejmować, jak i sumy ubezpieczenia. Powodować to może liczne problemy praktyczne związane przede wszystkim z zawyżaniem sum ubezpieczenia przez oferujących polisy oraz celowym rozszerzaniem ochrony na pola nieistotne dla studiującego lub realizującego badania w Polsce cudzoziemca. By wyeliminować tego typu praktyki (w tym te mające znamiona nieuczciwości i nierzetelności), zasadnym jest doprecyzowanie przepisów dotyczących polis ubezpieczenia zdrowotnego w ramach przedmiotowego rozporządzenia.

2. Uczniowie i studenci odbywający naukę w języku polskim

Zdaniem RMN należy poszerzyć cudzoziemcom podejmującym studia prowadzone w języku polskim listę możliwych sposobów na formalne potwierdzenie przez nich znajomości języka polskiego na odpowiednim poziomie. RMN proponuje wprowadzenie do § 3 ust. 1 pkt 4) o następującej treści:

“4) posiadają świadectwo, dyplom lub inny dokument potwierdzający ukończenie za granicą szkoły ponadpodstawowej, w której zajęcia były prowadzone w języku polskim”.

W projekcie kwestia ta pozostawiona jest do oceny uczelni przyjmującej (zgodnie z § 3 ust. 1 pkt 3). Zdaniem RMN nie ma powodu, by uczniowie i studenci kształcący się w języku polskim za granicą (np. szkoły polonijne, studia polonistyczne) musieli dodatkowo przechodzić przez proces weryfikacji ich umiejętności językowych w ramach prowadzonej przez uczelnie rekrutacji.

3. Kurs przygotowawczy do podjęcia kształcenia na studiach podyplomowych

RMN postuluje, aby umożliwić cudzoziemcom podjęcie studiów podyplomowych prowadzonych w języku polskim również w przypadku ukończenia kursu przygotowawczego do podjęcia kształcenia w języku polskim w jednostkach wyznaczonych przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego. Rozwiązanie to zostało zaproponowane

w przypadku chęci podjęcia przez cudzoziemców stacjonarnych lub niestacjonarnych studiów pierwszego lub drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich oraz stacjonarnych lub niestacjonarnych studiów doktoranckich. RMN nie dostrzega powodów uniemożliwienia skorzystania z tego typu kursów w przypadku studiów podyplomowych. Dlatego też, w ocenie RMN należy wprowadzić zmianę § 3 ust. 2 projekt opinowanego rozporządzenia w brzmieniu:

“2. Cudzoziemcy mogą podejmować studia, o których mowa w § 3 ust. 1 pkt 3, prowadzone w języku polskim, jeżeli spełnią wymagania, o których mowa w ust. 1 pkt 1–3”.

4. Stopień znajomości języka obcego

W ocenie RMN zasadnym jest doprecyzowanie § 4 pkt 3) rozporządzenia o wskazanie stopnia znajomości języka obcego, w którym prowadzone będą studia. Zdaniem Rady konieczne jest określenie znajomości języka obcego na poziomie przynajmniej B2. Zagwarantuje to wysoką jakość kształcenia niezbędną dla dynamicznego rozwoju kompetencji cudzoziemców podejmujących studia na polskich uczelniach oraz ich uczestniczenia w badaniach naukowych lub pracach rozwojowych.

5. Predyspozycje do podjęcia studiów doktoranckich i podyplomowych

RMN stoi na stanowisku, iż wzorem rozwiązań przyjętych w § 5 ust. 1 pkt 3) oraz § 5 ust. 4 pkt 2) cudzoziemcy starający się o przyjęcie na studia doktoranckie, o których mowa w § 6 oraz podyplomowe określone w § 7, powinni również wykazać wymagane w uczelni przyjmującej predyspozycje do podjęcia tych studiów. Różnicowanie, w sytuacji, gdy zarówno na studiach podyplomowych, jak i doktoranckich, prowadzone są rekrutacje, w których to niejednokrotnie właśnie predyspozycje kandydata decydują o tym, czy będzie on/ona mógł/mogła studiować na danej uczelni, jest nieuzasadnione. W szczególności dotyczy to studiów doktoranckich, w których to wspomniane predyspozycje korelują w naturalny sposób z relacją łączącą doktoranta z promotorem.

Z racji tego RMN proponuje następujące zmiany w § 6 ust. 1 oraz § 7, w obu dodając pkt 3) w brzmieniu:

“3) wykazą wymagane w uczelni przyjmującej predyspozycje do podjęcia tych studiów.”

6. Student wizytujący

RMN sugeruje wprowadzenie do polskich regulacji dotyczących szkolnictwa wyższego instytucji studenta wizytującego (w krajach Unii Europejskiej jest to tzw. "visiting student" lub "Gaststudent"). Rozwiązanie takie umożliwiłoby cudzoziemcom podejmowanie czasowych studiów lub badań naukowych w polskich uczelniach w wymiarze jednego lub dwóch semestrów akademickich. Studia takie nie wymagają żadnych egzaminów końcowych, są odpłatne i finansowane studentom zazwyczaj ze środków zewnętrznych (np. fundacji edukacyjnych). RMN proponuje zatem wprowadzenie do § 1 ust. 1 pkt 5) o następującej treści:

“5) semestralne lub roczne pobyty edukacyjne lub badawcze”.